

'Vraag me niet wat er mis ging. Ik zou het niet weten'

Op reis met puberkinderen

Door Bart Boele

IJmuiden – “Ik had beloofd met ze op reis te gaan. Zij mochten de bestemming kiezen. Het had Suriname kunnen zijn, maar het werd Tanzania. Er was spanning van begin tot het eind. Ik heb wel eens groepen rondgeleid, maar dit sloeg alles.”

Theo Ruyter (68) uit IJmuiden nam drie jaar geleden twee tienerkinderen (zoon van 18 en dochter van 16) mee naar Afrika, waar hij jaren actief was in de ontwikkelingssamenwerking. “Ik voelde al snel: dit is vragen om moeilijkheden. Ik wilde me bewijzen, laten zien waarom ik me daar zo thuis voel.”

Ruyter schreef over deze reis een novelle, die afgelopen maand is uitgegeven door In de Knipscheer. “Een verhaal gebaseerd op het op reis gaan met twee pubers. Het schijnt erg herkenbaar te zijn voor mensen met kinderen in die leeftijd.”

De novelle is geen een-op-een reisverslag geworden, maar een literair verhaal met een dubbele bodem en verschillende lagen. Feit is dat de kinderen de reis beter overleven dan de ik-figuur die als vader vertelt.

“De twee hangen schuin tegen elkaar aan. Uit Thijs zijn oren kronkelen witte draadjes naar beneden, de ogen van Sanne zijn half dicht. Er komt geen vraag of opmerking meer over hun lippen. Mij schiet trouwens ook niets te binnen, dat ik tegen hen zou kunnen zeggen.”

“Je probeert realiteit en verhaal gescheiden te houden. Zoon en dochter hebben het verhaal allebei vooraf gelezen. Mijn dochter zei ‘zo is het niet gegaan’, terwijl dat in mijn beleving wel zo was. Mijn zoon heeft het verhaal inmiddels op verschillende manieren gelezen. Nee, ik heb geen publicatieverbod van ze gehad. Daar was ik wel op voorbereid. Maar ja, ik geloof dat zij er redelijk afkomen in het verhaal, in tegenstelling tot de vader-persoon.”

Humor en zelfspot van de schrijver/verteller doen hun werk. Ruyter schetst het beeld van de reis die een vader met zijn kinderen wil maken door het land waar hij van houdt, waarbij alles misgaat wat er mis kan gaan. Ruyter: “Er is veel veranderd. Ik kon mensen niet terugvinden en zat al snel in de knoop als degene die zijn kinderen wel even zou rondleiden.”

De aard van het probleem is niet twee tienerkinderen, maar het feit dat de vader na dertien jaar terugkeert naar een land dat hevig in ontwikkeling is. Een land,

Tanzania in dit geval, dat werd achter gelaten als papieren natie maar inmiddels is gedigitaliseerd en van PIN-automaten en mobiele telefoons is voorzien. Een land dat vader niet terug kent en op zijn kinderen niet veel meer indruk maakt dan een traditioneel vakantieland.

Ruyter weet dat alles op een gemakkelijke manier te vertellen in *Retourtje Afrika*. “Bepaalde scènes zijn uitvergroet, ik heb dingen bewust laten ontsporen voor het verhaal”, zegt hij, “maar die reis is wel de ruggengraat van het boek. Ik had weinig aantekeningen gemaakt dus moest het voor mijn gevoel snel uitwerken. In een half jaar was de eerste versie klaar, want ik wilde details die ik me kon herinneren verwerken.”

Het schrijven gaat Ruyter niet altijd even makkelijk af, hoewel hij eerder al twee kinderboeken en andere publicaties op zijn naam schreef. “Het is een soort breiwerk. Af en toe ligt het gewoon stil. Dat is ontzettend inefficiënt, want om de stroom dan weer in je hoofd te krijgen kost je uren, soms dagen.”

Maar ach, het resultaat telt en dat mag er zijn. Neem nou zo'n passage die zo simpel is en toch zoveel zegt: *“Ik zal me erbij neer moeten leggen: het is afgelopen. Het was een mooi plan. (...) Vraag me niet wat er precies mis ging. Ik zou het werkelijk niet weten.”*

Theo Ruyter, *Retourtje Afrika*. In de Knipscheer, 16,50 euro. ISBN 978-90-6265-802-2

Bron: IJmuider Courant, vrijdag 7 december 2012